# U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený dle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, rozhodl ve složení: předseda JUDr. Karel Podolka a soudci: JUDr. Marie Žišková, JUDr. Roman Fiala, JUDr. Michal Mazanec, JUDr. Pavel Pavlík a JUDr. Petr Příhoda, o návrhu Městského soudu v Praze na rozhodnutí sporu o pravomoc mezi Městským soudem v Praze, Okresním soudem v Mladé Boleslavi a Krajským soudem v Praze, za účasti žalobce **L. T.,** zastoupeného JUDr. Světlanou Zvolánkovou, advokátkou se sídlem v Praze 2, Karlovo nám. 18, a žalovaných **1) P. N.,** a **2) Krajského úřadu Středočeského kraje,** se sídlem v Praze 5, Zborovská 11, ve věci žaloby o poskytnutí ochrany pokojnému stavu, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 7 Ca 252/2005,

**takto:**

I. **Příslušný** vydat rozhodnutí ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 7 Ca 252/2005, o poskytnutí ochrany pokojnému stavu, **je soud v občanském soudním řízení.**

II. Usnesení Okresního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 10. 8. 2005, čj. 18 C 264/2005 - 25, a usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 30. 9. 2005, čj. 33 Co 27/2005 - 34, **se zrušují.**

**Odůvodnění:**

Dne 8. 2. 2008 navrhl Městský soud v Praze zvláštnímu senátu rozhodnutí sporu o pravomoc (kompetenčního sporu) podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, který vznikl mezi ním, Okresním soudem v Mladé Boleslavi a Krajským soudem v Praze ve věci žalobce L. T., který se u uvedeného okresního soudu domáhal poskytnutí ochrany pokojnému stavu, resp. obnovení předešlého stavu, ve smyslu § 5 občanského zákoníku.

Ze spisu vyplynuly tyto skutečnosti:

Žaloba byla podána u Okresního soudu v Mladé Boleslavi dne 28. 6. 2005. Podle žalobního tvrzení je žalobce ve svém domě v K. setrvale obtěžován hlukem a osvětlením z přilehlé opravny zemědělských strojů provozovatele P. N. Jelikož byl žalobce opomenut v územním a stavebním řízení, a ani u specializovaných orgánů státní správy se nedomohl nápravy, obrátil se na Magistrát města Mladá Boleslav s návrhem na to, aby byl obnoven předešlý stav a aby se P. N. zdržel obtěžování hlukem z provozovny. Magistrát jeho návrhu nevyhověl rozhodnutím ze dne 7. 1. 2005, čj. P-27/04-SpO; k žalobcovu odvolání bylo toto rozhodnutí potvrzeno rozhodnutím Krajského úřadu Středočeského kraje ze dne 20. 4. 2005, čj. 4870/2005/OVV, a rozhodnutí vydané v I. stupni bylo potvrzeno. Proto se žalobce u soudu domáhal, aby bylo P. N. zakázáno

obtěžovat jej hlukem a světlem a aby tento účastník obnovil předešlý stav, tj. stav před dokončením výstavby opravny zemědělských strojů.

Okresní soud v Mladé Boleslavi usnesením ze dne 10. 8. 2005, čj. 18 C 264/2005 - 25, řízení o žalobě zastavil a poučil žalobce o možnosti podat novou žalobu u soudu ve správním soudnictví. Sám není k rozhodování věcně ani místně příslušný, neboť věci týkající se nesprávného úředního postupu při rozhodování podle § 5 občanského zákoníku spadají do pravomoci správních soudů.

Krajský soud v Praze k žalobcovu odvolání toto usnesení potvrdil usnesením ze dne 30. 9. 2005, čj. 33 Co 27/2005 - 34. Uvedl, že rozhodnutí správního orgánu podle § 5 občanského zákoníku je rozhodnutím vrchnostenské povahy a správní orgán zde posuzuje návrh na poskytnutí ochrany pokojnému stavu z hlediska veřejného zájmu – např. s ohledem na podmínky vyplývající ze schváleného územního plánu.

Současně s podáním odvolání žalobce podal i novou žalobu u Městského soudu v Praze jako soudu ve správním soudnictví. Ten pak ve svém návrhu na řešení kompetenčního sporu vyjádřil přesvědčení, že o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, vydanému podle § 5 občanského zákoníku, jsou příslušné rozhodovat soudy v občanském soudním řízení; odkázal přitom na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu publikované pod č. 908/2006 Sb. NSS. Navrhl proto, aby zvláštní senát vyslovil, že k rozhodnutí o žalobě je příslušný Okresní soud v Mladé Boleslavi, a aby zároveň zrušil označená rozhodnutí tohoto soudu i Krajského soudu v Praze.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc se zvláštní senát řídil následujícími úvahami:

Ve věci je sporná otázka charakteru rozhodnutí vydaného podle § 5 občanského zákoníku k ochraně pokojného stavu, resp. charakteru práv a povinností, k nimž se takové rozhodnutí vyjadřuje. Okresní soud v Mladé Boleslavi odmítl o žalobě rozhodnout s tím, že je třeba zde posoudit „*nesprávný úřední postup*“ správních orgánů; Krajský soud v Praze pak zdůraznil hledisko veřejného zájmu a dovodil, že ve věci jde o rozhodnutí vrchnostenské povahy. Žádný z těchto závěrů však správně nepostihuje podstatu věci.

Argumentovat „*nesprávným úředním postupem*“ není v dané věci na místě. Tento pojem se zpravidla pojí s odpovědností za škodu způsobenou vykonavateli veřejné moci [srov. zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)]; o nic takového tu ale nešlo. Žalobce tvrdil, že byl dotčen na svých právech rozhodnutími, jimiž správní orgány odmítly poskytnout ochranu pokojnému stavu z doby před výstavbou opravny zemědělských strojů; konkrétně namítal, že správní orgány řádně nezjistily skutkový stav věci, a jejich rozhodnutí je proto nesprávné. Námitky tohoto typu ale nejsou ze své povahy předurčeny k tomu, aby byly projednávány právě u soudu ve správním soudnictví (jak naznačuje okresní soud): stejně tak dobře se na jejich základě lze domáhat opětovného projednání věci v řízení podle části páté občanského soudního řádu. Na soukromoprávní či veřejnoprávní povahu sporné věci není možno usuzovat podle obsahu žalobních námitek – ostatně jak v soudním řízení správním, tak v řízení podle části páté občanského soudního

řádu musí žalobce uplatňovat obdobné tvrzení, a sice že byl zkrácen (resp. dotčen) na svých právech. Kritériem pro určení pravomoci toho kterého typu soudu je to, zda ve věci jde o práva veřejná, nebo o práva soukromá; podstatné pro toto rozlišení je pak zodpovědět otázku, zda vztah, v němž byla žalobcova práva dotčena, je vztahem mezi ním a orgánem veřejné moci – nebo zda naopak jde o vztah mezi sobě rovnými subjekty, do nějž orgán veřejné moci vstoupil jako „nestranný třetí“, aby autoritativně rozhodl o právech a povinnostech účastníků vztahu.

Žalobcova věc je příkladem posledně uvedeného vztahu. Podhoubím, z něhož vzešly veškeré žalobcovy pokusy o zjednání nápravy, završené podáním návrhu na poskytnutí ochrany pokojnému stavu podle § 5 občanského zákoníku a následným podáním žaloby podle části páté občanského soudního řádu, byl sousedský spor mezi žalobcem a provozovatelem opravny zemědělských strojů, sousedící s žalobcovou nemovitostí. Žalobce jako vlastník nemovitosti se domníval, že jej soused obtěžuje nad míru přiměřenou poměrům hlukem a světlem (§ 127 odst. 1 občanského zákoníku), a zasahuje tak do jeho vlastnického práva, neboť žalobci brání v pokojném užívání jeho nemovitosti. Jedná se tedy o typický střet mezi dvěma soukromými právy, jichž oba vlastníci požívají nezávisle na veřejné moci. Těchto práv se může vlastník domáhat žalobou podle § 127 občanského zákoníku; jde-li však o zřejmý zásah do pokojného výkonu vlastnického práva, který si žádá rychlé nápravy, má vlastník možnost obrátit se na příslušný orgán státní správy podle § 5 občanského zákoníku. Jak samotné toto ustanovení zdůrazňuje, jde tu o ochranu předběžnou; vlastník se nadále může domáhat ochrany svého vlastnického práva u soudu, který by měl svým rozhodnutí trvale upravit poměry mezi dotčenými osobami.

Již ze systematického zařazení ustanovení § 5 občanského zákoníku je patrné, že ochrany se zde má dostat právům z občanskoprávních vztahů (§ 1 občanského zákoníku), nikoli veřejným subjektivním právům ve smyslu § 2 soudního řádu správního (srov. k tomu též č. 908/2006 Sb. NSS, nález Ústavního soudu ze dne 4. 6. 1998, sp. zn. III. ÚS 142/98, publikovaný pod č. 65/1998 Sb. ÚS, a stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 13. 5. 2003, sp. zn. Pl. ÚS st. 18/03). Zmiňuje-li se toto ustanovení o nedotčeném právu domáhat se ochrany u soudu, má se tím na mysli soud v občanském soudním řízení, jednající podle části třetí občanského soudního řádu, jemuž pravidelně přísluší poskytovat ochranu soukromým právům (§ 7 odst. 1 o. s. ř.). Tento soud by pak v projednávané věci – stejně jako správní orgán poskytující předběžnou ochranu podle § 5 občanského zákoníku – posuzoval střet dvou soukromých práv, práv vlastnických. Pokud však již v soukromoprávní věci rozhodl na základě speciálního kompetenčního ustanovení § 5 občanského zákoníku správní orgán, může se žalobce obrátit na soud v občanském soudním řízení jednajícímu podle části páté občanského soudního řádu, který pak znovu uváží, zda došlo k zásahu do pokojného stavu, a zda je na místě zásah zakázat nebo uložit obnovení předešlého stavu.

Argumentace Krajského soudu v Praze, podle níž správní orgán při takovém rozhodování posuzuje návrh na poskytnutí předběžné ochrany z hlediska veřejného zájmu, není přiléhavá; soud ostatně neupřesnil, v čem konkrétně by toto kritérium veřejného zájmu mělo spočívat. Magistrát města Mladá Boleslav a Krajský úřad Středočeského kraje se ve svých rozhodnutích zabývaly tím, zda a s jakými výsledky řešil otázku hlučnosti

provozovny prvého žalovaného stavební úřad a orgány ochrany zdraví. Z toho, že tyto orgány v předchozích řízeních neshledaly porušení veřejnoprávních předpisů, však automaticky neplyne, že je tu pojmově vyloučen zásah do pokojného stavu: k zasažení do soukromých práv totiž může dojít i navzdory tomu, že veřejnoprávní normě bylo učiněno zadost (k tomu srov. již citované rozhodnutí č. 908/2006 Sb. NSS). Rovněž tak skutečnost, že magistrát a krajský úřad se věnovaly především určitým veřejnoprávním aspektům věci ještě neznamená, že tím vyčerpaly veškeré žalobcovy námitky a že se předmětu řízení věnovaly v šíři, jakou žalobce požadoval. Tuto otázku by však měl vyřešit právě soud v řízení podle části páté občanského soudního řádu.

Rozhodování o ochraně před zásahem do pokojného stavu podle § 5 občanského zákoníku je tedy rozhodováním ve věcech soukromoprávních; proto zvláštní senát vyslovil, že rozhodnout o věci označené ve výroku přísluší soudu v občanském soudním řízení.

Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 zákona č. 131/2002 Sb. zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Dalším výrokem proto zvláštní senát zrušil usnesení okresního soudu i krajského soudu v rozsahu, který výroku, jímž byla pravomoc určena, odporuje.

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále bude Okresní soud v Mladé Boleslavi pokračovat v původním řízení o podané žalobě.

**Poučení:** Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. října 2008

JUDr. Karel Podolka
předseda zvláštního senátu